

Een inleiding op **het EU-cohesiebeleid** 2014-2020

| Juni 2014

Cohesiebeleid

→ Wat is het cohesiebeleid?

Het cohesiebeleid is het belangrijkste investeringsbeleid van de EU

Het beleid is gericht op alle regio's en steden in de Europese Unie, en is bedoeld om de werkgelegenheid, de concurrentiepositie van ondernemingen, economische groei en duurzame ontwikkeling te ondersteunen en de levenskwaliteit van burgers te verbeteren.

Het cohesiebeleid heeft op allerlei vlakken grote invloed

De investeringen dragen ertoe bij dat tal van overige beleidsdoelstellingen van de EU kunnen worden verwezenlijkt. Het vormt een aanvulling op EU-beleidsmaatregelen ten aanzien van bijvoorbeeld onderwijs, werkgelegenheid, energie, het milieu, de gemeenschappelijke markt, onderzoek en innovatie. Het cohesiebeleid biedt in het bijzonder een investeringskader en -strategie om aan de gezamenlijk overeengekomen doelstellingen voor groei te voldoen (de Europa 2020-strategie – ec.europa.eu/eu2020).

De EU streeft ernaar in 2020 vijf concrete doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale inclusie en klimaat/energie te verwezenlijken. Elke lidstaat heeft op deze gebieden zijn eigen nationale doelstellingen geformuleerd.

Om deze doelstellingen te bereiken en aan de diverse ontwikkelingsbehoeften van alle regio's in de EU te voldoen, is voor het cohesiebeleid voor de periode 2014-2020 een bedrag van 351,8 miljard EUR gereserveerd. Dit is bijna één derde van de totale EU-begroting.

Het cohesiebeleid is het fundament van de Europese solidariteit

Het merendeel van de financiering uit hoofde van het cohesiebeleid is gericht op de minder ontwikkelde Europese landen en regio's. Zo worden deze geholpen aan te haken bij de rest van de EU en kunnen de nog altijd bestaande economische, sociale en territoriale ongelijkheden worden beperkt.

Algeheel financieel effect

Het cohesiebeleid is een katalysator van verdere private en overheidsfinanciering, niet alleen omdat lidstaten verplicht zijn tot cofinanciering uit de nationale begroting, maar ook omdat het vertrouwen onder investeerders schept.

Uitgaande van de nationale bijdragen en overige private investeringen wordt het effect van het cohesiebeleid voor de periode 2014-2020 geschat op ongeveer 450 miljard EUR.

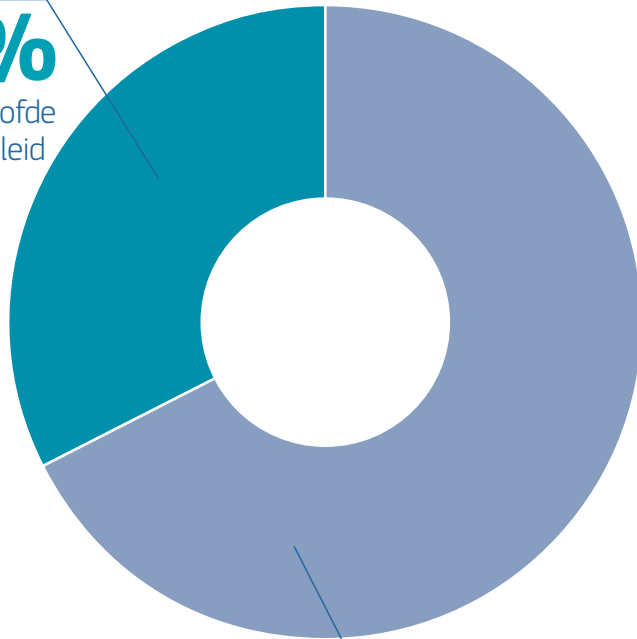
→ Wat zijn de belangrijkste resultaten*?

DE TOTALE EU-BEGROTING 2014-2020

TOTAAL: **1 082 miljard €**

32,5%

Financiering uit hoofde
van het cohesiebeleid
351,8 miljard €

67,5%

Overig EU-beleid:
landbouw, onderzoek,
buitenlands beleid, enz.
730,2 miljard €

Creëren van banen en groei

- ▶ In de armste EU-regio's is het inkomen toegenomen: in deze regio's is het bbp per inwoner toegenomen van 60,5 % van het EU-gemiddelde in 2007 naar 62,7 % in 2010.
- ▶ Naar schatting zijn er tussen 2007 en 2012 **594 000 nieuwe banen** gecreëerd.

Investeren in mensen

- ▶ Elk jaar nemen in de gehele EU ongeveer **15 miljoen mensen deel aan duizenden projecten** die worden gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds (ESF).
- ▶ **2,4 miljoen deelnemers** aan ESF-maatregelen ter ondersteuning van de werkgelegenheid **vonden binnen 6 maanden een baan** (2007-2010).

Ondersteunen van ondernemingen

- ▶ **198 000** kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) ontvingen directe investeringssteun.
- ▶ **77 800** starters werden ondersteund.
- ▶ **262 000** banen werden gecreëerd bij de kmo's.

Versterken van onderzoek en innovatie

- ▶ **61 000** onderzoeksprojecten werden ondersteund.
- ▶ Nog eens **5 miljoen** EU-burgers werden aangesloten op breedbandinternet.
- ▶ **21 000** nieuwe vaste banen in de onderzoekssector werden gecreëerd.

Verbeteren van het milieu

- ▶ **Watervoorzieningsystemen** werden gemoderniseerd, wat ten goede komt aan **3,2 miljoen burgers**.
- ▶ **9 400 projecten** verbeterden de duurzaamheid en aantrekkelijkheid van steden.

Moderniseren van het transport

- ▶ **1 200 km wegen en 1 500 km spoorwegen** hebben bijgedragen tot het opzetten van een efficiënt trans-Europees transportnetwerk (TEN-T).

**Tenzij anders vermeld, hebben gegevens betrekking op de periode 2007-2012.*

→ Hoe gaat het in zijn werk?

Het verstrekken van de financiering

Het cohesiebeleid wordt gerealiseerd via **drie hoofdfondsen**.

- ▶ Het **Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)**: gericht op versterking van de regionale economische en sociale cohesie door te investeren in groeibevorderende sectoren om zo het concurrentievermogen te verbeteren en banen te creëren. Het EFRO financiert ook grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten.
- ▶ Het **Europees Sociaal Fonds (ESF)**: investeert in mensen en richt zich daarbij vooral op verbetering van de werkgelegenheid en opleidingsmogelijkheden. Het is er ook op gericht kansarme mensen te helpen, die risico lopen om onder de armoedegrens terecht te komen of sociaal buitengesloten te raken.
- ▶ Het **Cohesiefonds**: investeert in groene groei en duurzame ontwikkeling, en verbetert de connectiviteit binnen lidstaten met een bbp dat lager is dan 90% van het gemiddelde van de EU-27.

Tezamen met het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) vormen zij de **Europese structuur- en investeringsfondsen (ESI-fondsen)** (ec.europa.eu/esif).

De juiste doelstellingen bepalen

In samenwerking met de lidstaten en regio's stelt de Commissie partnerschapsovereenkomsten en operationele programma's op waarin de investeringsprioriteiten en ontwikkelingsbehoeften uiteen worden gezet. De programma's worden beheerd en de individuele projecten worden geselecteerd door beheersinstanties in de lidstaten.

Bestemming van de fondsen

- ▶ De beheersinstanties selecteren individuele projecten. Als de totale kosten van een project meer dan 50 miljoen EUR bedragen, moet dit ter goedkeuring aan de Commissie worden voorgelegd.
- ▶ De Commissie stelt de financiering beschikbaar aan het begin van elk jaar, zodat de landen deze in de projecten kunnen investeren.
- ▶ De door de nationale autoriteiten bevestigde uitgaven worden door de Commissie uitgekeerd.
- ▶ De programma's worden voortdurend gecontroleerd. Daarbij gaat het onder meer om audits en controles ter plaatse door de Commissie en de betreffende lidstaat. Beide dienen gedurende de zevenjarige begrotingsperiode verslagen in te dienen.

Wat is er nieuw voor 2014-2020?

- ▶ **Meer gericht op resultaten**: duidelijkere en meetbare doelstellingen ten behoeve van betere verantwoording.
- ▶ **Vereenvoudiging**: één pakket regels voor alle vijf fondsen.
- ▶ **Voorwaarden**: introductie van specifieke voorwaarden voordat de financiering kan worden bestemd.
- ▶ **Versterking van de stedelijke dimensie en ondersteuning van sociale inclusie**: van het EFRO is een minimumbedrag gereserveerd voor geïntegreerde projecten in steden en van het ESF is een minimumbedrag gereserveerd voor achtergestelde gemeenschappen.
- ▶ Koppeling met **economische hervorming**: de Commissie kan de financiering opschorten voor lidstaten die niet voldoen aan de economische regels van de EU.

→ Wat zijn de prioriteiten?

Het cohesiebeleid heeft **11 thematische doelstellingen** opgesteld ter ondersteuning van de groei in de periode 2014-2020.

→ **Investerings uit hoofde van het EFRO** ondersteunen alle 11 doelstellingen, maar de doelstellingen **1-4 zijn de voornaamste prioriteiten** voor investering.

→ **De voornaamste prioriteiten voor het ESF** zijn doelstellingen **8-11**, hoewel het fonds ook doelstellingen 1-4 ondersteunt.

→ Het **Cohesiefonds** ondersteunt de doelstellingen 4-7 en 11.

1. Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie

2. Verbetering van toegang tot en gebruik en kwaliteit van informatie- en communicatietechnologieën

3. Verbetering van het concurrentievermogen van kmo's

4. Ondersteuning van de overgang naar een koolstofarme economie

5. Bevordering van de aanpassing aan klimaatverandering en van risicopreventie en -beheer

6. Behoud en bescherming van het milieu en bevordering van hulpbronnenefficiëntie

7. Bevordering van duurzaam vervoer en wegnemen van knelpunten in netwerkinfrastructuur

8. Bevordering van duurzame en kwalitatieve werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit

9. Bevordering van sociale inclusie en bestrijding van armoede en elke vorm van discriminatie

10. Investering in onderwijs, opleiding en een leven lang leren

11. Verbetering van de efficiëntie van de overheidsadministratie

→ Aan wie komt het ten goede?

Het cohesiebeleid komt ten goede aan alle EU-regio's

De hoogte van de investering komt overeen met de ontwikkelingsbehoeften van de lidstaten. De regio's worden op basis van hun bruto binnenlands product (bbp) ingedeeld als **meer ontwikkelde regio**, **overgangsregio** of **minder ontwikkelde regio**. Afhankelijk hiervan kunnen de fondsen tussen 50% en 85% van de totale financiering van een project op zich nemen. De resterende financiering is afkomstig van de overheid (landelijke of regionaal) of van private bronnen. Het overkoepelende doel van het beleid is om de Europese regio's en steden concurrerender te maken en de groei en de werkgelegenheid te bevorderen.

Wie kan er een aanvraag indienen?

Potentiële begunstigden zijn onder andere overheidsorganen, ondernemingen (met name kmo's), universiteiten, verenigingen, ngo's en vrijwilligersorganisaties.

Aanvragen voor financiering moeten worden ingediend bij de nationale of regionale overheid die het desbetreffende programma beheert.

Europese territoriale samenwerking

Het cohesiebeleid stimuleert regio's en steden uit de verschillende EU-lidstaten om samen te werken en van elkaar te leren door middel van gemeenschappelijke programma's, projecten en netwerken die een concreet effect hebben op alle aspecten van het economische

leven, waaronder inclusie, bereikbaarheid, onderwijs, handel, werkgelegenheid en het milieu. Grensoverschrijdende, transnationale en interregionale programma's krijgen financiering uit hoofde van het EFRO. Ook aan mensen die buiten de grenzen van de EU wonen komt het beleid ten goede, namelijk via de grensoverschrijdende samenwerkingsprogramma's in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun.

Internationale samenwerking kan daarnaast plaatsvinden op basis van een „macroregionale strategie”, een geïntegreerd kader voor gemeenschappelijk problemen waar lidstaten en derde landen in bepaalde geografische gebieden mee te maken hebben. Er zijn momenteel twee macroregionale strategieën: de EU-strategie voor het Oostzeegebied en de EU-strategie voor het Donaugebied. Eind 2014 wordt er een derde beleid aangenomen (de EU-strategie voor de Adriatische en Ionische regio) en eind 2015 nog een vierde (de EU-strategie voor de Alpen).

Crisisondersteuning

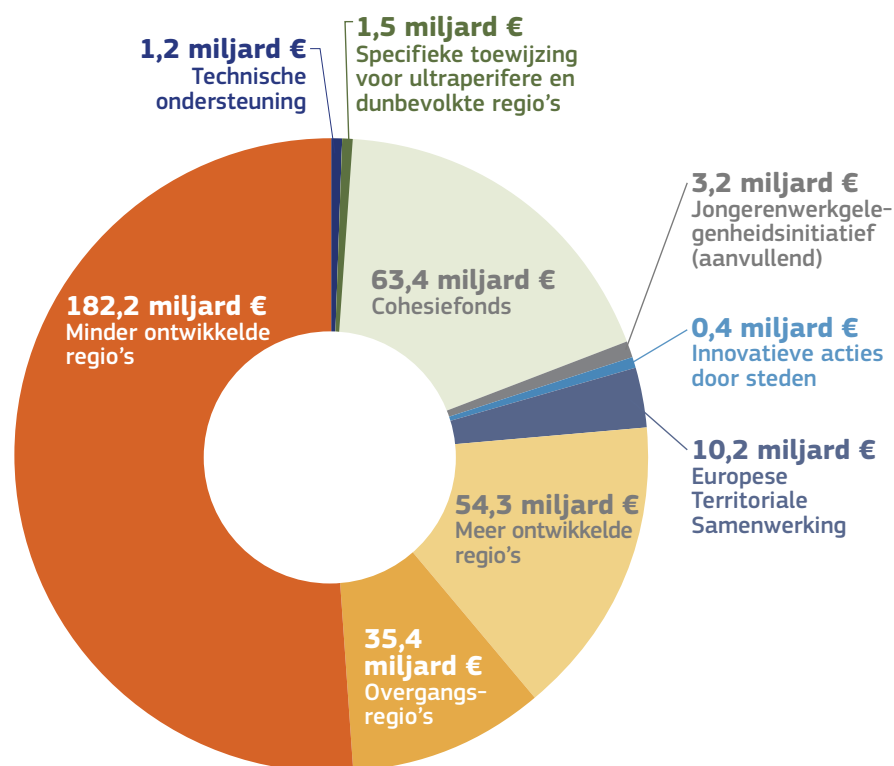
Via het cohesiebeleid is snel en effectief, en met een grote mate aan flexibiliteit, gereageerd op de crisis: de middelen werden daar ingezet waar ze het hardst nodig zijn en er werd geïnvesteerd in belangrijke sectoren voor groei en nieuwe banen. Bovendien hebben **gerichte verlagingen in de nationale cofinancieringsvereisten** en versnelde uitvoering van financiële toewijzingen aan lidstaten die te zwaar te lijden hebben van de crisis, gezorgd voor de broodnodige liquiditeit in tijden van budgettaire beperkingen.

In het geval van een **grote natuurramp** kunnen lidstaten ook om hulp vragen op grond van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (SFEU), dat kan worden ingezet tot een jaarlijks maximum van 500 miljoen EUR.

→ Het cohesiebeleid door de jaren heen

FINANCIERING UIT HOOFDE VAN HET COHESIEBELEID 2014-2020

(351,8 miljard €)

- **1957** Eerste vermelding van regionale verschillen in het Verdrag van Rome.
- **1958** Het Europees Sociaal Fonds wordt opgericht.
- **1975** Oprichting van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.
- **1986** Rechtsgrondslag voor „regionaal beleid” vastgelegd in de Europese Akte.
- **1988** Naar aanleiding van de toetreding van Griekenland (1981) en Spanje en Portugal (1986) worden de structuurfondsen geïntegreerd in het overkoepelende „cohesiebeleid”. Begroting: 64 miljard ECU.
- **1993** In het Verdrag van Maastricht worden het Cohesiefonds, het Comité van de Regio's en het subsidiariteitsbeginsel geïntroduceerd.
- **1994-1999** Verdubbeling van de middelen voor het fonds tot één derde van de EU-begroting.
- **1995** Speciale doelstelling toegevoegd ter ondersteuning van schaars bevolkte regio's van Finland en Zweden.
- **2000** De „Lissabonstrategie” verlegt de prioriteiten van de EU naar groei, banen en innovatie.
- **2000-2006** De prioriteiten voor deze periode zijn erop gericht de doelstellingen van de Lissabonstrategie te weerspiegelen. Pretoetredingsinstrumenten bieden financiering en kennis aan landen die wachten op toetreding tot de EU.
- **2004** Tien nieuwe landen treden toe, waardoor de bevolking van de EU toeneemt met 20 %, maar het bbp slechts met 5 %. Voor de nieuwe lidstaten wordt een specifieke begroting toegewezen (2004-2006).
- **2007-2013** 30 % van de begroting wordt gereserveerd voor ecologische infrastructuur en maatregelen ter bestrijding van de klimaatverandering, en 25 % voor onderzoek en innovatie.
- **2014-2020** Voor de nieuwe programmaperiode worden vereenvoudigde gemeenschappelijke regels geïntroduceerd, met meer aandacht voor effecten en resultaten. De begroting van 351,8 miljard EUR is specifiek gericht op 11 thematische doelstellingen om de doelen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken.

→ Waar kan ik meer informatie vinden?

EU-cohesiebeleid op internet

<http://ec.europa.eu/esf/>

https://twitter.com/@EU_Regional
https://twitter.com/EU_social

www.yammer.com/regionetwork
Platform voor samenwerking van regionaal beleid

www.flickr.com/euregional

www.facebook.com/socialeurope

Website Inforegio
http://ec.europa.eu/regional_policy

Publicatiebureau

Europe Direct

Europe Direct is een netwerk van informatie en documentatiecentra over de EU in alle lidstaten, en beschikt tevens over een centrale voorlichtingsdienst.

→ Ga naar europedirect.europa.eu om het dichtstbijzijnde plaatselijke informatiecentrum te vinden.

→ Contact opnemen met de centrale informatiedienst:

Bel gratis Europe Direct op
00 800 6 7 8 9 10 11
in elke officiële taal

E-mail uw vraag naar
http://europa.eu/europedirect/write_to_us/index_nl.htm

Start een webchat op
http://europa.eu/europedirect/web_assistance/index_nl.htm

Beheersinstanties

Op de Inforegio- en ESF-websites vindt u de [contactgegevens](#) van de nationale instanties die belast zijn met het beheer van de financiering uit hoofde van het cohesiebeleid in uw regio. De beheersinstanties hebben ook een eigen website, waar u gedetailleerde informatie kunt vinden over projecten in uw regio en over het aanvragen van financiering.

Vertegenwoordigingen van de Europese Commissie

Nederland

Korte Vijverberg, 5-6
NL-2513 AB Den Haag
Telefoon: +31 70 313 53 00
E-mail: comm-nl-den-haag@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/netherlands/index_nl.htm

België

Wetstraat, 170
B-1040 Brussel
Telefoon: +32 2 295 38 44
E-mail: comm-rep-bru@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/belgium/index_nl.htm

→ Ga naar: http://ec.europa.eu/represent_nl.htm